

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Bergen, 26.03.2015

Høringsuttalelse om Fjellfossen kraftverk i Vaksdal kommune, Hordaland.

Naturvernforbundet i Hordaland (NVH) er skeptisk til at NGK Utbygging AS (Norsk Grønnkraft AS) skal få konsesjon til å bygge ut Fjellfossen kraftverk i Vaksdal kommune med en effekt på 5,44 MW og beregnet årsproduksjon på 16,48 GWh.

Per dags dato ligger det 4 søknader om tillatelse til utbygging av småkraftverk i Vaksdal kommune alene, inkludert søknaden til Fjellfossen kraftverk. Fjellfossen kraftverk er en del av småkraftpakken Vaksdal 2, der det seinest i fjor (2015) var ute flere søknader i småkraftpakken Vaksdal 1 om tillatelse til utbygging av småkraftverk. Med tanke på at den økologiske belastningen i området vil bli stor, og dette vil kunne få fatale, negative konsekvenser for blant annet det biologiske mangfoldet, er Naturvernforbundet Hordaland (NVH) kritisk til at NGK Utbygging AS skal få konsesjon til å bygge ut Fjellfossen kraftverk. Påvirkningene på landskapet og det terrestriske miljøet er for betydelige og de negative konsekvensene av den planlagte utbyggingen vil etter vår mening overgå den potensielle samfunnsnyten til dette prosjektet, og konsesjonssøknaden må derfor avslås på bakgrunn av dette.

Dette begrunner vi på følgende;

Landskap

For landskapet er inngrepene ansett som små negative, der området vurderes til å ha liten verdi for terrestrisk miljø og tiltaket vil gi en middels negativ virkning for terrestrisk miljø. Samlet vurdering er blitt vurdert til liten negativ. Vi stiller oss undrende til denne beslutningen. I rapporten kommer det tydelig fram at etablering av anleggsvei inn til kraftstasjonen vil ha en betydelig virkning på det terrestriske miljø, fordi den berører ytre del av naturtypen rik edelløvskog. Per dags dato er ingen vei opp til Leirovatnet eller kraftstasjonsområdet, og det må bygges vei med en samlet lengde på 2300m. Videre vil det bli etablert en midlertidig anleggsvei langs rørgaten fram til tunnelen med en total bredde på 25m. I tillegg vil det bli behov for hogst og sprenging i forbindelse med utgraving av rørgatetrasé. For å lage denne rørgatetraséen trengs det dermed en grøfttrasé med en bredde på mellom 25-30m under anleggsperioden og en bredde på ca 5m ved ferdigstillelse. Med en total rørtrasé lengde på omtrent 1230m, med rørdiameter på Ø900 og i tillegg til byggingen av vei med en lengde på 2300m, sier det seg selv at dette totalt sett vil påvirke det terrestriske miljøet og landskapet drastisk, og dette blir avdramatisert i rapporten.

Videre vil tiltaket medføre en del endringer i INON-sonene, der plasseringen av vanninntaket og vannveien gjør dette utslaget. Totalt bortfall av INON-områder tilsvarer et areal på 4,1 km² og inngrepet medfører videre at arealet som går fra

INON-sone 1 til INON-sone 2 blir på 7,3 km².

Da anlegget verken er planlagt med reguleringsmagasin eller overføringer vil det være redusert vannføring i elven fra inntaket til kraftstasjonen. Det er planlagt en minstevannføring på 120 l/s og 5-persentil på 61 l/s i sommerhalvåret og 15 l/s og 5-persentil på 15 l/s i vinterhalvåret. En redusert vannføring i Fjellfossen vil ikke bare medføre at landskapsbildet rundt Leirovatnet i perioder vil endres, men også påvirke det flora og fauna som tilhører elvestrekningen

Biologisk mangfold

Fra tiltaksområdet er rødlisteartene alm (NT) og jøkulstarr (NT) påvist, der almetrærne påvirkes negativt dersom anleggsveien medfører hugging av disse trærne. Det er også sannsynlige forekomster av fugleartene Vintererle og Fossefall er blitt observert ved Myster. I den biologiske rapporten utført av Rådgivende Biologer skrives det at det ikke er blitt observert noen reir eller opplagt reirplass under feltarbeidet og faunaen vurderes følgelig til å ha en liten verdi. Dette er et motstridende utsagn, da det også skrives at det er sannsynlig at det fra tid til annen hekker fossefall langs elvestrekningen. Et feltarbeid utført av en person på én dag (28. September 2007) gir ikke en tilstrekkelig nok representasjon av artene som er i området, og at Rådgivende Biologer da bare antar at det ikke forekommer spesielle arter i området, uten å gjennomføre en grundigere undersøkelse, vil høyst sannsynlig innebære at verdien av det biologiske mangfoldet er større enn de først har anslått. I tillegg er feltarbeidet utført på høsten, da dette er en tid av året da mange arter, av både dyr og spesielt planter, ikke vil være til stede. Utbygging av småkraftverk andre steder har tidligere vært en stor trussel mot blant annet fossefall og dens hekkeplasser, og vil kunne være en stor trussel mot arten også her. Redet til denne arten legges alltid ved rennende vann, og den har vannlevende bunndyr som en viktig næringskilde. Videre ligger inntaksområdet innenfor et villreinområde, og selve anleggsaktiviteten kan tenkes å være negative for villrein, i tillegg til fugl og andre pattedyr på grunn av støy.

Videre er det aure i innsjøene ovenfor og nedenfor planlagt tiltak, og elvestrengen nedom avløpet fra kraftverket er en viktig gytebekk for auren i Leirovatnet. Skvalpekjøring og brå utfall/driftsstans i kraftverket vil kunne være negativt for fiskens rekruttering på denne strekningen.

Redusert vannføring i Fjellfossen vil medføre at bunndyrfaunaen får mindre eller ingen arealer å leve på, og dersom elveleiet tørker helt ut, vil dette føre til at arter forsvinner. Det øvrige bunndyrslivet i området er imidlertid ikke undersøkt i den vedlagte rapporten fra Rådgivende Biologer AS, og det er dermed svært mangelfull kunnskap. I rapporten er det brukt data fra en undersøkelse av dyreplankton i Leirovatnet, men ingenting i selve elvestrekningen som faktisk vil bli berørt av inngrepet. Da er det heller ikke mulig å vite om det er noen bunndyrarter som muligens er sjeldne regionalt eller nasjonalt, og effekter på disse er da vanskelig å vurdere. Det bør stilles høyere krav til vitenskapelighet og dokumentasjon i konsekvensutredninger og her vil vi gjerne henvise til avsnittet om kunnskapsgrunnlag i Naturmangfoldsloven § 8 første ledd som sier; *”Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget*

skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.”

Da store deler av informasjon om de ulike registrerte artene er hentet fra aktuelle databaser (som Artsdatabanken), bør det også noteres at det gjerne vil mangle informasjon og registrering av andre arter i området. Veldig ofte er det amatører som legger inn observasjoner i slike databaser, og arter som er sjeldne og vanskelig å artsidentifisere blir gjerne ofte ikke registrert. Det betyr at det er store muligheter for at det er arter i området som ikke er blitt registrert.

Landbruk og brukerinteresser

Det fins noen beitearealer og hogsinteresser, og siden tiltaket vil føre til inngrep i skogsområdene og plantefeltene, vil skogbruksmulighetene bli noe redusert, i tillegg til at vannveien også vil berøre litt av innmarken i elvas nedre deler i anleggsfasen og tidlig driftsfase. Det er i tillegg noe jakt-, fiske- og friluftinteresser i influensområdet, med fritidsboliger ved Mysterstølen og godt besøkt tursti med broer i området. Tiltaket ventes å påvirke disse lokale friluftinteressene til en viss grad, og spesielt vil utbygging av vei og vannvei kunne være negativt for friluftsopplevelsen.

I tillegg til disse begrunnelsene ønsker Naturvernforbundet Hordaland å vise til flere aktuelle småkraftprosjekter som er til vurdering fra flere lokale grunneiere i området. Å la stadig flere småkraftverk få utbyggingstillatelse, fører til at det blir stadig mindre urørt natur. Arealødeleggelse som følge av utbygginger er en av de største truslene mot det biologiske mangfoldet. Naturmangfoldlovens §10 med prinsipp om økosystemtilnærming og samlet belastning lovfester at nye naturpåvirkninger, som utbygging av småkraftverk, må underlegges en helhetsvurdering av hvilke belastninger økosystemet generelt vil bli utsatt for. Eksisterende eller planlagt belastning i området skal tas inn i vurderingen, og er ikke et argument for videre utbygging. Desto flere inngrep som er gjort eller planlagt utført i området, desto høyere terskel burde NVE ha for tildeling av nye konsesjoner.

Med vennlig hilsen
for Naturvernforbundet Hordaland

Synnøve Kvamme
Leder

Bahar Mozfar
Saksbehandler